

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Krize ni, kriza traja dalje.

Čuden je položaj naše vlade. G. Uzunović izjavlja, da ni nobenega povoda za razburjanje, ker ni govora o vladni krizi, g. St. Radić pravi zopet, da je položaj rožnat in vse razjasnjeno, toda niti g. Uzunović in niti g. Radić ne vesta, kako bi rešila Nikićevo vprašanje, ki obstoji v tem, da bi dr. Nikić moral oditi iz vlade in hkrati ostati v njej. Ni pa to edino vprašanje, na katero ne vesta odgovor ne g. Uzunović in ne g. St. Radić, temveč takih vprašanj je cela kopa in zato je vlada v stalni krizi, ali točneje: v stalnem strahu pred izbruhom krize. In če ne pride do formalne otvoritve krize, potem samo zato, ker se vsa sporna vprašanja stalno odlagajo, ne pa rešujejo. Zato pa je položaj dejansko do pičice enak stanju, kakršno je bilo ustvarjeno z nastankom vlade RR.

Ni pa misliti, da bi se ta položaj v kratkem izpremenil. Zakaj isto nezaupanje, ki je ubijalo delavnost RR vlade od njene nastanka, isto nezaupanje vlada tudi danes. Če pa je bilo nezaupanje ob sestavi koalicijske vlade še nekako razumljivo, postaja nezaupanje po enoletnem obstoju koalicije vedno bolj neopravičljivo, ker je dokaz pomanjkanja dobre volje. Zakaj nemogoče je, da bi se dva zaveznika, ki hočeta delati, ne mogla tekom enega leta sporazumeti o natiču dela. Zlasti pa, če oba najsvečaneje zatrujeta, da sta za sporazum in da njuna koalicija obstoji ravno na sporazumu.

To medsebojno nezaupanje ubija vse vladno delo, a obenem slabi tudi obe koalirani stranki, ker jemlje eni ko drugi vsak polet in možnost vsake akcije. Več ko sigurno je, da ne bi HSS doživela že drugič cepitve v lastnih vrstah, če bi vlada delala in reševala probleme, katerih rešitev narod odločno zahteva. Ravno tako pa tudi ne bi bila radikalna stranka v stalni nevarnosti razpada v tri skupine, če bi bila njena politika v vladi jasna in bi vlada sporazuma delala, kakor je obljubljala. Večna trenja — in sicer tudi zaradi najbolj malenkostnih vprašanj — pa merajo roditi slabo voljo, da je vse koalicije sito in želi izpremembo.

Do te izpremembe bi tudi že davno prišlo, če ne bi obstojal tu boj za volilni mandat. V tem je danes pravzaprav edin zmisel in edin vzrok nadaljnjega obstoja vladne koalicije. Ne radikali in ne radičevci nočejo vladne koalicije razbiti samo zato, ker vedo, da tisti, ki razbije koalicijo, izpade tudi iz volilne vlade. In za ceno volilnega mandata se prenaša tudi najbolj mučna situacija, se spregledajo vse napke zaveznika in se ubija lastna stranka.

Je sicer v naši državi volilni mandat velike važnosti, toda toliko tudi ni vreden, da bi smela biti od njega odvisna vsa naša notranja politika. Pred vsem pa ni toliko vreden, da bi se zaradi njega katerakoli stranka odrekla izvedbi svojega programa. In zato mislimo, da se radičevci nikdar niso tako slabo pripravljali na volitve, kakor tedaj, ko so zaradi volilnega mandata žrtvovali svojo aktivnost.

Ne samo v interesu države, temveč tudi v lastnem morajo radikali in radičevci prenehati z medsebojnim nezaupanjem in se že enkrat odločiti ali krenejo na pot sporazumnega dela ali pa pretrgajo koalicijo, ki ni bila ne enim in ne drugim v korist zato pa v odločno škodo naroda.

Krize ni, kriza traja dalje. To je točna označba sedanjega stanja in obenem njegova obsodba.

Rešitev krize zopet odložena.

Beograd, 12. julija. Po odhodu Pavla Radića je nastalo v Beogradu popolno zatišje. Pavle Radić je odšel v Zagreb, da obvesti Stefana Radića o situaciji v Beogradu in o svojem razgovoru z Uzunovićem. Čeprav Pavle Radić ni povedal Uzunoviću nič posebnega, vendar sodijo, da je očrtal ministrskemu predsedniku stališče HS kluba napram radikalom glede na vprašanje, ki je postalo aktualno z izključitvijo dr. Nikića iz HS kluba.

Zato tukaj mislijo, da bo imel Pavle Radić po povratku iz Zagreba že bolj določeno stališče in da bo drugi sestanek z Uzunovićem imel za predmet tisto, kar se je pričakovalo od prvega. Če pa med Stefanom in Pavlom Radićem ne pride do nobene odločitve, potem se smatra, da se bo sedanja situacija zategnila za nedoločen čas in da bo tudi vse medsebojno trenje odloženo.

Razkol in pretepi med radikali v Skoplju.

Skoplje, 12. julija. Včeraj se je vršilo tu radikalno zborovanje za občinske volitve. Na shodu sta dve skupini trčili dru-

ga na drugo. Iz prepira se je razvil pretep s palicami in stoli, tako da je policija morala zborovalce razgnati.

MINISTRI SE VRNILI IZ PRAGE.

Zagreb, 12. julija. Sinoči so na povratku s sokolskega zleta v Pragi potovali skozi Zagreb: prosv. minister Miša Trifunović, voj. minister Dušan Trifunović, poštni minister dr. Benjamin Šuperina, minister za izenačenje zakonov dr. Milan Srskić in češkoslovaški poslanik v Beogradu dr. Jan Seba.

DR. NIKIĆ SE NE BOJI OBTOŽBE ZARADI KORUPCIJE.

Beograd, 12. julija. Minister za šume in rudnike dr. Nikić je z avtomobilom odpotoval v Zagreb. Ker so se raznesle vesti, da ga bo HSS obtožila zaradi korupcije, je dr. Nikić pred svojim odhodom iz Beograda izjavil, da bi želel videti, katere osebe so to, ki bi rade naperile obtožbo proti njemu. On jim bo že takoj dal odgovor, ki ga zasluži.

SVEČANOSTI NA OLOMUŠKEM POKOPALIŠČU.

Praga, 12. julija. Na olomuškem vojaškem pokopališču v Černovicah so v soboto popoldne na slovesen način ekshumirali zemeljske ostanke jugoslovenskih bojnikov. Svečanosti je prisostvovala delegacija beogradske vlade in vojske: ministri Miša Trifunović, dr. Srskić, dr. Šuperina in general Dušan Trifunović, dalje generala Nenadović in Cvetković, poslanik Nešić, češkoslovaški poljedelski minister Slavik, podpredsednik senata Hruban, pooblaščen minister Girsar in češkoslovaški poslanik v Beogradu dr. Seba. Na pokopališču je na odprti grob neki avion spustil prekrasen venec. S pokopališča je šel žalni sprevod do mavzeje, kjer so bili položeni mnogi veneci. Škof Gorazd je imel govor v češkem in srbohrvatskem jeziku, za njim pa so govorili še minister Slavik, Trifunović in general Podkajski.

SHODI PRIBIČEVIĆA.

Kosovska Mitrovica, 12. julija. Včeraj je imel tu zborovanje Svetozar Pribičević. Prisostvovalo je mnogo ljudi. Ob 2. je Pribičević odpotoval v Paraćin, kjer je imel svoj zadnji shod pred jesenjo. S Pribičevićem potuje tudi Gligorije Božović.

VELIKA BITKA NA KITAJSKEM.

Pariz, 12. julija. Iz Pekinga javljajo, da so kitajske zvezne čete začele pri Šankpingu z generalno ofenzivo proti nacionalističnim četam. Bitka še traja. Podrobnosti niso znane.

KRASIN PRIDE V LONDON.

Moskva, 12. julija. Sovjetska vlada je sklenila, poslati v London Krasina, ki naj bi z novimi pogajanjmi odstrani napetost med Londonom in Moskvo.

MAKSIMOVIC SE MISLI SPORAZUMETI S PAŠIČEVCI?

Beograd, 12. julija. Včeraj so krogi, ki stoje blizu Pašiću, zatrjevali, da je Boža Maksimović v zadnjem času zelo odnehal v svojem aktivnem delovanju v centru. Maksimović se je baje izjavil pripravljenega, pristati na kako osnovo, ki bi omogočila sodelovanje med njegovo in Pašićevo skupino.

ORGANIZACIJA MAKEDONSTVUJUŠIH ODKRITA V BITOLJU.

Beograd, 12. julija. V Bitolju se kar naprej še vodi preiskava glede atentata na Hadžipopovića. Zaslišan je bil Pavle Stojanović, ki je dal važne izjave. Pri zaslišanju v soboto je došlo do novih iznenadenj, ker se je ugotovilo, da obstoji v Bitolju velika organizacija makedonstvujuših. Policija je razen Pavla Stojanovića aretirala še celo vrsto oseb. Dognalo se je, da je vojvoda Londrev stalno dopisoval s centralnim makedonskim komitejem. Upajo, da bodo izsledili obsežno zaroto na ozemlju Južne Srbije, ki so jo v izdatni meri podpirali komunisti iz Soluna, in to po večini židje.

Za morilce Hadžipopovića se je dognalo, da jim je s pomočjo solrivičev uspelo pobegniti. Ušli so čez Prespansko jezero v Albanijo, od tam pa na Grško. Naša vlada je pa med tem prejela obvestilo, da so grške oblasti v Lerini prijele enega od treh atentatorjev. Njegovo ime pa se v interesu preiskave drži tajno.

Poročajo, da se bo odkrilo vse članstvo makedonskega komiteja in pričakovati je, kakor javljajo iz Bitolja, senzacionalnih odkritij.

RABINDRANAT TAGORE PRIŠEL NA DUNAJ.

Dunaj, 12. julija. Na Dunaj je prispel sloviti indijski pesnik Rabindranat Tagore s svojim sinom in s profesorjem matematike na univerzi v Kalkuti Mahalanolisom. Na kolodvoru je sprejel pesnika indolog profesor Geiger, ki je prijatelj Tagoreja. Tagore je prišel na Dunaj, da se da po zdravniških specialno pregledati, ker zadnji čas boleha na sreč. Z Dunaja odpotuje v Prago, kjer poseti svojega prijatelja dr. Winternitza, profesorja orientalskih jezikov na praškem vseučilišču. Potem odpotujeta oba v In, dijo.

NEDELJSKE TEKME.

Gradjanski : Ilirija 7 : 1.

Zagreb, 12. julija. Včeraj se je odigralo prvo kolo za državno prvenstvo v nogometu. V Zagrebu je zmagal »Gradjanski«
proti »Iliriji«
z rezultatom 7 proti 1. V Subotici je igrala »Jugoslavija«
proti »Bački«
in dosegla rezultat 12 proti 2. V Sarajevu pa je »Hajduk«
potolkel »Saška«
z 2 proti 1.

Povodenj narašča.

Beograd, 12. julija. Iz raznih krajev države še vedno javljajo o nadaljnjem slabem vremenu in o poplavih. V Novem Sadu je v noči od sobote na nedeljo 2 uri besnelo strahovito neurje. Voda je tekla po vseh ulicah. V tem času je moral biti ustavljen ves promet. Kleti so vse preplavljene. Zaradi silnega dežja je voda prodrla tudi v nizke hiše, tako, da je prebivalstvo moralo iskati zavetja v sosednih hišah.

Porušilo se je sedem hiš in železniška čuvajnica med Beočinom in Novim Sadom zaradi dežja je Donava pri Novem Sadu narasla za 5 cm. Včeraj je stala voda 623 cm visoko. Pri Bogojevu preli nevarnost poplave. Tam je Donava v treh urah narasla za 11 cm. Najkritičnejše je postalo ob 2. ponoči, ko so oblasti nujno zaprosile po telefenu za pomoč vojaštvo v Novem Sadu. Vojska je v diru pritekla na železniške postaje in se takoj odpeljala v Bogojevico, da pomaga ljudstvu. — Nad Beogradom so bili tudi gosti oblaki, tuda dežja ni bilo.

VLADA IN POVODNJI.

Beograd, 12. julija. Vlada se največ bavi z vprašanjem poplave. Včeraj se je ministrski predsednik Uzunović nekaj časa mudil v svojem kabinetu in tam sprejel Božo Maksimovića, dr. Vaso Jovanovića in še nekatere druge ministre. Razgovori so se pletli o ukrepih, ki jih mora vlada podvzeti, da pomore poplavljenim krajem. Tudi dvorni minister Dragomir Janković je bil pri Uzunoviću in se po kraljevi želji informiral o stanju poplav in o vladnih ukrepih za pomoč oškodovancem.

OBLAK SE UTRGAL NAD ZAGREBOM.

Zagreb, 12. julija. V soboto okrog pol 11. ponoči se je nad Zagrebom utrgal oblak. Pleha je napravila v mestu veliko škodo. Voda, ki je tekla po mestnih ulicah posebno po korzu, je napolnila vse podzemeljske prostore in napravila škodo tistim bednim strankam, ki so zaradi pomanjkanja stanovanj prisiljene prebivati v kletih. Najbolj je narasla voda v Frankopanski ulici, kjer se je koncentrirala voda iz zgornjega mesta. Po tej ulici gre tudi kanal, ki je zaradi narasle vode vzdignil asfaltni tlak in razruval velik del ulice, tako, da je bil kanal odprt. Opazilo se je, da je tudi Sava močno narasla. Akcijo reševanja je začelo zagrebško gosliško društvo.

BORIS NENADOMÁ ODPOTOVAL IZ SOFIJE.

Sofija, 12. julija. Kralj Boris je odpotoval s princezino Evdoksijo incognito v inozemstvo.

GENERAL DE COSTA ZAPRT.

Lissabon, 12. julija. Nova vlada je sklenila Gomeza Costa, ki se je branil izročiti novi vladni agende, zapreti v trdnjavo Resse, ki je 25 km oddaljena od Lissabone.

VELIKA EKSPLOZIJA V NEW YERSEYU.

Pariz, 12. julija. Iz New Yerseya javljajo, da se je v tamošnjem arzenalu dogodila strahovita eksplozija. Ubityh je bilo mnogo mornarjev, mnogo pa jih je bilo ranjenih. Ker je nastal požar so morali mnogo hiš v bližini izprazniti. Veliko število žrtv je tudi med civilnim prebivalstvom. Sedanja eksplozija je mnogo strašnejša od one, ki se je dogodila pred nekaj leti, ko je okrog 100 vagonov dinamita zletelo v zrak. Materijalna škoda znaša sedaj najmanj 80 milijonov dolarjev.

Mussolinijev Credo.

II.

Izza časa, ko je Italija postala suverena država in celo izza dobe, predno si je postavila prestolico v Rimu, se je vedno opazalo pri njej nekako neskladje — veliko neravnovesje med ogromno dedščino umetniške, verske, duševne in socialne kulture, ki jo je Italija ustvarila celemu svetu v korist in pa med organsko slabostjo mlade države. Od l. 1860 dalje je začela Italija čutili politične, diplomatske, gospodarske in psihološke posledice tega neravnovesja, ki je mogoče edinstven pojav v zgodovini narodov. Mi Italijani smo hoteli govoriti svetu kot reprezentanti prastare civilizacije, ki nam je zapustila v dedščino nešteta dela umetnikov in mislecev — civilizacije, ki nam je dajala pravico do mesta med prvimi silami Evrope — v resnici smo pa govorili samo v imenu zelo mlade države, administrativno še nepopolne, vsled ostankov fevdalnega ustroja še razdvojene, gospodarsko in vojaško odvisne. Seveda, Italija je sicer imela bogato državno in diplomatsko tradicijo, toda bila je novinka v trgovini in industriji, slabotna v finančah in v veri udana nekemu agnostizmu, ki ji je jemal moč baš takrat, ko bi bila potrebovala najvišjega navdihljenja za svoje cilje v boju za življenje.

Italijani tiste dobe, ki jim je bil dan dar pogleda v bodočnost Italije, so imeli največje skrb s skrajno mladostno silo domovine. Ko je Cavour na smrtni postelji govoril mladini, je dejal, da je najvitalnejše vprašanje, ki ga je treba rešiti, načrt za popolno ujedinjenje juga s severom. Francesco Crispi, ki je poleg Cavourja najbolj navdušeno in inteligentno zrl v bodočo zrelost Italije, je bil mnenja, da samo gospodarska neenakost med jugom in severom je vzrok nesorazmerju med prirodnimi dobrinami novega naroda in pa med stremiljenjem mladih državnikov, ki so zahtevali delež v bodočnosti sredozemskega morja. Konferenca zmagovitih narodov po svetovni vojni nam je najbolj pokazala, da se naša potreba in naša volja, udejstvovati se v Evropi in Afriki z vsot avtoriteto, ki nam gre kot narodu, ne da spraviti v sklad z aktivnim nasprotovanjem, ki ga imajo proti tej naši volji tiste sile, ki so skozi desetletja vodile usodo Evrope.

To so zgodovinski začetki fašizma. On se je pojavil kot manifestacija našega naroda, ko se je odločil, da odpravi vsa omenjena neskladja, da uredi svoja sredstva svojim ciljem primerno, da izravna svoje ukrepe s svojimi pravicami, svojo silo s svojo voljo, skratka, da uveljavi svojo politiko po vrednosti svoje civilizacije. To so cilji, ki jih hoče doseči fašizem kot historični pokret.

Ni treba naglašati, da bo fašizem storil eno največjih dejanj v zgodovini italijanskega narodnega razvoja, če bo vsaj deloma izravnal nesorazmerje med našim kulturnim in političnim stanjem; da se to nesorazmerje popolnoma odpravi, zato bo treba še generacij. Z ozirom na ta dejstva ni mogoče trditi, da bi bil fašizem samo kredo ene med raznimi političnimi strankami. Prav tako bi se dale označiti kot politični strankarji tisti, ki so sledili Garibaldiju ali pa liberalci, ki jih je vodil Cavour.

Prepad med našo zelo visoko civilizacijo in med našo omejeno politično veljavo se je

brez dvoma začel polagoma zapirati že v letih narodnega prebujanja. — Risorgimento — neposredno pred ujedinjenjem Italije. Treba je preiskati, zakaj je ta prepad vendarle še ostal precej znaten po izvršenem ujedinjenju. Zdi se mi, da je bil temu vzrok prehitel napredek v Risorgimentu. Politični dogodi po malih vazalnih državah, ki so bile večinoma še pod tujo vladno, niso prišli narodov do zavesti, kajti Italija je bila razcepljena vse do začetka 19. stoletja in ta razcepljenost je onemogočila inicijativo in patriotizem prebivalcev. V tej perijodi tuje gospodstva je politika in javnost pritegnila le tiste maloštevilne ljudi v posameznih državah, ki so se, četudi proti svoji volji, mogli identificirati s tujerodnim vladajočim elementom. Narod sam ni princev tuje rase niti podpiral, se jim ni upiral, dasi so se ti principi vojskovali in osvajali skozi stoletja v bojih, ki niso bili prav v nobeni zvezi z narodnimi interesi.

Število Italijanov, ki so se poprijeli javnih zadev je ob prvem svitu Risorgimenta zelo naraslo. Dasi se masa ob političnih dogodkih, ki so pretresali Evropo in so imeli v kratkem pretehtali Italijo, po večini ni ganila, so prevzele aristokratske in intelektualne manjšine v javnem življenju obrambo velikega narodnega načela: »Svoboda in Ujedinjenje!«

V toku dogodkov in očigled približevanju sijajnega cilja, ki so ga omogočile važne diplomatske akcije, ter slava vojnih in političnih uspehov, so se vrste liberalnih patriotov znatno pomnožile; vendar so pa bili še vedno v neprimerni manjšini taki visoko misleči Italijani, ki so predvideli Italijo kot narod, narodno prestolico v Rimu in rojstvo veselile. Velika masa dinarjev, kmetov in malih trgovcev je ostala indiferentna, ali pa je celo podpirala interese tujega gospodarstva. Na tak način se je vleklo nasprotje med stremiljenjem naših voditeljev za polnim priznanjem države, ki je imela za seboj stoletja kulture, in pa med skromnimi sredstvi, ki so jim bila na razpolago za uveljavljanje moderne državne oblike. Tako se da razložiti tudi dejstvo, da se je Risorgimento kot duhoven in političen pojav nadaljeval še dolgo potem, ko so bili njegovi vidni cilji že doseženi.

Italijani so bili stoletja vajeni, smatrati vladno in državo ter osebo in tuje gospodarstvo za isto stvar. Le počasi so se prilagodili novemu dejstvu: narodni državi in vladi. Pojem svobode, ki je pred Risorgimentom vseboval zanikanje vlade in njeno nasprotje, je naenkrat postal s pojmom vlade in države istoveten. Polagoma, stopnjama je proniknil v ljudsko mišljenje pomen velike narodne evolucije, ki jo je razgibalo majhno število izbranih duhov, kojih proroška vizija je ta evolucija bila.

Veliki tvorci nove in ujedinjene Italije so storili več kakor sploh kdo, da je izginila razlika med visokim kulturnim nivojem Italijanov sredi 19. stoletja in med njihovo primitivno politično zavestjo. Ta vstvariteljski napor je bil odsev hladne inteligence in viteškega heroizma, odsev najboljšega, kar je mogla dati stara Italija, odsev spontanega, mladeniškega patrijotičnega ognja.

Naša sadna trgovina z Avstrijo.

Dunajska »Obst- und Gemüse A. G.« je pod nadzorstvom mesta, ki ima 60 odstotkov njenih delnic. — Za bodočo izvozno dobo sadja iz Jugoslavije je družba izdala letak, ki je zanimiv in poučen za vse naše izvoznike in tudi poljedelce. Zato naj slede tu glavne misli:

Pred vojno in tudi med vojno je dobival Dunaj sadje in zelenjavo (zgodnje in poletno blago) v glavnem iz današnje Ogrske in Vojvodine (Novi Sad). Dovož iz Italije je bil neznaten. — Po vojni pa je dovoz iz Jugoslavije skoro prenehal, dočim si je Italija osvojila dunajski trg. — V zadnjih letih si Ogrska zopet osvaja izgubljene odjemalce v Avstriji. Pa tudi iz Jugoslavije je dovoz čedalje bolj živahen, zlasti odkar je s pogodbo zagotovljen prevoz skozi Ogrsko. Za jugoslovansko sadje in zelenjavo (zgodnje in poletno blago) prihaja v poštev skoro edino le Dunaj, kajti drugi večji konsument je Nemčija, kamor pa blago večinoma ne vzdrži dolge vožnje.

Izvozna trgovina sadja in zelenjave iz Jugoslavije se more razvijati na naslednje načine:

Bodisi pridejo dunajski trgovci v Jugoslavijo in kupujejo tam za gotovino, — ali pa pridejo takojšnji trgovci na Dunaj in zaupajo svojo blago tukajšnjim trgovcem v — komisijo. Prvi način je ugodnejši za jugoslov. proizvajalce, kajti oni dobe za svoje blago gotov denar.

Toda kakoršen je položaj danes, bo le malo ali nič takih trgovcev, ki pojdejo v Jugoslavijo kupovat za gotov denar. Izgube so jih izmodrile. Zato smemo z gotovostjo trditi, da pride iz Jugoslavije le malo blaga proti gotovemu plačilu na dunajski trg.

Zato se bo bodoča trgovina razvijala na ta način, da bodo jugoslovanski trgovci pošiljali tukajšnjim trgovcem v — komisijo.

Pri taki kupnji pa je nevarnost, da bi mogli trgovci hkratu poslati toliko blaga, da bi cene že vsled tega dejstva padle in bi nastale občutne izgube. Trgovci ne vedo drug za drugega, vsak kupuje in pošilja na svojo roko, in tako zanesajo v trgovino največjo zmešnjavo in sami ustvarjajo položaj, ki ni ugoden ne za tukajšnjega trgovca, ne za trgovca v Jugoslaviji. Posledica pa trpi tudi proizvajalci.

Temu zlu more od pomoči le nekaj centralizovan izvoz. To bi bila nekaka zadruga trgovcev in producentov, ki ima na razpolago dovolj denarnih sredstev, da more pridelke od kmeta kupovati in jih potem pametno iz-

važati na Dunaj in tudi druga avstrijska mesta, — in sicer zopet le velikim odjemalcem, ki imajo primerno trgovsko organizacijo, da morejo velike množice blaga dnevno razpečati. Seveda morejo biti te slednje tudi finančno dovolj močne, da prodano blago tudi potem takoj plačajo. (Tu mislijo menda na okolnost, da morajo tuk. veletržci tudi veliko dajati na upanje.) Na ta način bi se mogel eksport vršiti po načrtu, da bi trg ne bil nikdar prenapolnjen, marveč le toliko, kolikor prenese. S tem bi onemogočili slučaj, da cene katastrofalno padajo od dneva do dneva! Veletržci na Dunaju bi morali vedno pošiljati jugoslovanskim izvoznim organizacijam točna poročila o položaju na dunajskem trgu, kakor tudi o letini in položaju v drugih produkcijskih deželah, odkoder prihaja blago na Dunaj (Ogrska, Rumunija, Poljska, Italija).

Ogrska vlada je za svoje pridelke že osnovala posebno »Društvo za izvoz sadja in zelenjave«. »Alföld« v Kečkemetu. Ta družba ima od države zagotovljen kredit, da more v poljubni množini nakupovati pridelke in jih pošiljati v Avstrijo v — komisijonalno prodajo. V ta namen si je ta družba izbrala na Dunaju »Obst und Gemüse A. G.«

To so glavne misli rečene okrožnice, ki nam kažejo pot do pametne urejene sadne kupčije z Avstrijo. — Iz lastne izkušnje moram potrditi, da je predlagana organizacija neizogibno potrebna, ako nočemo, da izvoz v Avstrijo sploh ne zaspi. Bil sem priča, ko je prišlo na en sam dan le na kolodvor Metzdorf 72 vagonov sadja, ki bi morali biti istega dne že razprodani. Ali takih množin tudi Dunaj ne prenese! — Posledice so se dolgo poznale; nastal je nered v dohajanju novih pošiljatev, kar je imelo za posledice, da ni bilo mogoče računati na kolikortoliko stanovitne cene.

Zato bo sila in potreba zahtevala tudi v Jugoslaviji take izvozne organizacije, ki bodo skušale spraviti v sklad svoje interese z dejanskim položajem na Dunaju.

Eno tako organizacijo poznamo. To je: Osrednja gospodarska zadruga »Panonija« v Mariboru, Meljska c. 12. — Ta se trudi, da bi južnoštajerske pridelke izvažala v Avstrijo. Ali doslej je tudi ta naša marljiva zadruga silno trpela na opisanih nevarnostih razmerah.

Vrhu tega, zdi se mi, kmetje mislijo, da jim bo »Panonija« delala čudeže in plačevala bajne cene, ki danes niso več opravičene.

Dinar je porastel v ceni za 50%, a kmetje menijo, da morajo tudi cene njihovim pridelkom še porasti, namesto da bi cene izdatno padle. Za kar so pred dvema letoma prejeli n. pr. 3 dinarje, bi moralo danes zadostiti 2 dinarja, kajti luknjaški irgovci mora plačati danes za dinar čez 1250 K ali 12,5 grošev, dočim je plačal pred dvema letoma okroglo 800 K ali 8 grošev. Vrhu tega je tu silno porasla uvozna carina. Nova trgovska pogodba z Avstrijo je položaj poslabšala. Naša komisija je odlašala, odšla je z Dunaja, ne da je pogodbo sklenila, kakor so Avstrijci želeli, — a za naslednje leto so se Avstrijci oborožili z novo carinsko tarifo, ki je uvoz našega sadja otežkočila. In pri tem je ostalo! — Prej je znašala carina samo za pakovano sadje 3,75 zł. K za 100 kg, po novem pa so zvišali za vse sadje na 5 zł. K. In nova trgovska pogajanja so dosegla veličanski uspeh, da so Avstrijci dopustili uvoz našega sadja (rinfusa) na 2 zł. K., kar je bilo pol leta bolj prosto, pri pakovanem pa je ostala carina 5 zł. K. ali 720 K pri kilogramu.

Ogrska vlada je dovolila zadrugi »Alföld« kredite, da more poljubno kupovati blago in čakati na plačilo od strani dunajskih komisijonarjev.

Ker je izključeno, da bi mogle naše zadruge tekmovali Ogrim in prodajati le za gotovino, zato bi morala tudi naša vlada sprijazniti se z mislijo, da mora svoje izvozne zadruge podpreti s dovoljnimi krediti. — Ako hočejo, da bodo naši Stajerci pridno izvažali v sosednjo Avstrijo, morajo poskrbeti, da bo mogla »Panonija« kmetom plačevati, a sama čakati na plačilo. A. G.

Politične vesti.

»Aktivna politika SLS.« V svojem odgovoru na izvajanja g. K-n v našem listu pravi »Slovenec«, da je bila politika SLS vedno aktivna in da je bila SLS vedno ena najaktivnejših sedanjih strank. — »Slovenec« ni prav razumel ali pa ni hotel razumeti izvajanja našega člankarja, če to trdi. Zato tudi z naše strani malo pojasnila. Dejstvo je, da ima SLS skoraj vso politično moč slovenskega naroda v svojih rokah. Dejstvo je nadalje tudi to, da slovenski narod od 20 mandatov SLS nima prav nobene materialne dobrine. Politična moč slovenskega naroda je zato absolutno mrtva. Pri tem pa SLS niti ne skrbi za organizacijo naroda, temveč le za organizacijo stranke. Je čisto lepo, če SLS skrbi za čistost svojega programa — dasi je o tem debata še na stečaj odprta — toda to se ne sme goditi tako, da se konča vsak državni proračun za Slovenijo negativno in da vsled »čistosti« idej vedno bolj napreduje poverizacija Slovenije. Bilo bi zato dobro, če bi bil »Slovenec« manj zadovoljen in bi raje preudaril, kam pridemo, če bomo stalno le branili program, na svoje gospodarske potrebe pa pozabljali.

Krize m. Uzunović je izjavil novinarjem, da ni nobenega povišja za otvoritev krize. St. Radić ni napravil nobenega vprašanja zaradi dr. Nikića. Govoril je s Pavlom Radićem, pa ni dosegel nobenega povišja za razburjenje. — Smatrati je torej, da ni nobene krize vlade in da ostane ta do jeseni neizpremenjena. Na vsak način pa do konca občinskih volitev v Srbiji.

Dr. Nikićovo vprašanje je trenutno centralno vprašanje naše vedno manj resne notranje politične situacije. Radićevi govore, da dr. Nikić ne more ostati v vladi, ker bi bilo vendarle presmešno, da bi obstojala koalicijska iz radikalov, HSS in — njenih odpadnikov. — Dr. Nikić zopet pravi, da mu niti na misel ne pride podati demisije. Precej istega mnenja so tudi radikalni in radikalno »Vreme« piše, da je vendar nezmislivo, da bi iz vlade narodnega sporazuma izpadel dr. Nikić, ki je bil vedno odkrito za politično sporazuma. Če zahtevajo radićevci, da dr. Nikić vsled tega odstopi, potem s tem samo dokazujejo, da niso iskreno za politično sporazuma.

Zmaga Caillauxa. Po govoru Leona Bluma je povzel besedo Caillaux in branil vladni sanacijski načrt. Po njegovem govoru se je položaj za vladno znatno zboljšal in računalo se je že z zmago vlade. Na petkovi seji pa se je vsled napadov desničarskih poslancev položaj zopet poslabšal. Kot prvi je govoril poslanec Bokanowski in ostro napadal Caillauxa. Ni res, da je povedal Caillaux vso resnico. Francosko narodno premoženje se je sicer nekoliko zmanjšalo, toda je še vedno tako veliko kot pred vojno in Francija je v stanju, da z lastnimi sredstvi in brez vsakega tujega posojila odzdravi svojo valuto. Treba je samo preprečiti beg kapitala iz dežele in takoj bo na borzi zavladala hausse. Devize, ki jih imajo Francozi, morajo nadomestiti vsako tuje posojilo. Če se pa to ne bi zgodilo, potem bi doživeli isto, ko Belgija, ki je brez haske vrgla 120 milijonov dolarjev skozi okno. Boljše je imeti uradno inflacijo, kakor pa iti s tujim posojilom pod kavdinski jarem in končno vendarle doživeti inflacijo. Tudi ni res, da ima državni zaklad pri Francoski banki samo 500 milijonov, ker znaša njegov kredit še eno milijardo in v kratkem dobi vlada od davkov še nad 7 milijard. Končno je Bokanowski odločno poudarjal, da on in njegovi tovariši ne morejo nikdar dopustiti, da bi se parlament odrekel le eni svoji prerogativi. Obljube vlade mu ne zadoštujejo, on hoče videti njena dejanja. — Briand je nato izjavil, da bo dala vlada parlamentu še vse informacije na razpolago, toda tujina hoče vedeti, če ima vlada v parlamentu večino ali ne. — Nato je govoril zastopnik veleindustrije Poncet. Načrt strokovnjakov je tak, da se ga ne more izpremeniti. Vlada mora načrt sprejeti celotno ali ga pa zavreči. Od vlade zahteva, da poda točen načrt. Ni najtežja stvar stabilizacija franka, temveč najtežje delo je reforma uprave. — Seja je trajala še pozno v noč in se je v soboto nadaljevala. Nato je prešla zbornica h glasovanju in izrekla z 269 proti 247 glasovom zaupnico

vladi. Za vlado je bila sredina. Takoj po glasovanju je predložila vlada pooblaštilni zakon, ki obsega samo en člen, po katerem se vlada pooblašča, da z dekreti odredi vse korake, ki so potrebni za stabilizacijo valute. V posebnem dodatku so podrobno določene omejitve vladnim dekretom. Vladna večina je sicer majhna, toda z ozirom na težavnost položaja popolnoma zadovoljiva. Takoj po svoji zmagi v parlamentu je odpotoval Caillaux na aeroplanu v London, da podpiše dogovore z angleško vlado glede odplačevanja dolgov. Francoska vlada je v tem oziru dosegla že velik uspeh, ker je londonska vlada pristala na to, da bodo francoska plačila odvisna od nemških izplačil na račun vojnih reparacij. — Po ureditvi angleških dolgov bo francoska vlada takoj stopila v dogovor z ameriško vlado glede washingtonskega dogovora. Dogovor bo ratificiran neizpremenjen, sprejel pa bo poseben pravilnik, s katerim se bodo dejansko priznale Franciji značajne olajšave.

Zopet revolucija na Portugalskem. General Carmona je vrgel vlado generala Da Costa in nato sestavil novo vlado. Koliko časa bo ta živel, je še čisto negotovo.

Angleški rudarski štrajk. Delegata britanskih rudarskih strokovnih organizacij Cook in Richardson sta se sestala z delegati ruskih rudarskih organizacij in jim razložila stanje angleških rudarjev, ki so prišli vsled stavke v zelo težaven položaj. Ruska delegata sta nato poročala o ukrepih, ki jih nameravajo storiti ruski rudarji v pomoč angleškim. Sklenjeno je bilo, da se izda skupen proglas na vse rudarje sveta, da morajo in finančno podpirajo angleške rudarje. Tudi se bo ustanovil poseben rusko-angleški odbor za pomoč stavkojučim rudarjem. — Če bo ruska pomoč res pomagala angleškim rudarjem, pa je veliko vprašanje. Angleški železnice so namreč odbili zahtevo rudarjev, da ne bi prevažali tuji premog. S tem je prevoz v tujini nakupljenega premoga na angleških železnicah zasiguran. — Na seji Sveta vseh strokovnih organizacij pa je bil generalni simpatični štrajk za rudarje odklonjen. S tem je stališče rudarjev zelo otežkočeno.

Kratke vesti.

Bivši rumunski prestolonaslednik Karol je prosil rumunskega kralja, da mu odpusti njegovo prejšnji nastop. Prošnja bo uslišana in s tem konflikt likvidiran.

V italijanski Cirenaiiki je prišlo zopet do boja med uporniki in italijansko vojsko, ki je imela precej izgub.

Vatikan je nastopil proti temu, da morajo novoimenovani »junaki« Horthyja prisegati madžarskemu bogu.

Stanovanjski zakon in njegove posledice.

Sedanji stanovanjski zakon je otrok nejasnih razmer, izdan je bil kar tako ona brzo roko in vsebuje vsled tega toliko nejasnosti in nepopolnosti, da ga lahko tolmači vsak po svoji glavi. Je pač nekaj unikum, ki ga nima para v vsej Evropi in tedaj tudi ni čudno, ako ga navadni zemljani ne morejo razumeti. Tudi ni čudno, ako ga stanovanjska oblast, zlasti stanovanjsko sodišče II. stopnje, tolmači danes tako, jutri pa ravno nasprotno.

Imamo n. pr. slučaj št. 1356-25 in 1092-26, v katerih sta se izrekli pri popolnoma enakih razlogih popolnoma nasprotni razsodbi. Dva hišna lastnika odpovedujeta najemnikom stanovanje iz razloga, ker imata podnajemnike in to v zvezi dejstvu, da sta do tedaj mirno sprejemala predpisano podnajemnino, ter s tem priznala podnajem. V prvem slučaju se odpovedi ni priznalo, pač pa v drugem. Kaj hočemo, vdati se pač moramo, ker je zakon nepopoln, nejasen. Nejasno pa ni, da pomenijo odpovedi iz takih vzrokov le šikaniranje strank. Sigurno je tudi, da je zakon izdal minister za socialno politiko, da ima tedaj predstavljati nekaj socialen, zaščitni zakon, v katerem smislu ga imajo tolmačiti tudi stanovanjske oblasti. Ljubljanskim najemnikom preti in temu v posledici velikiemu številu starišev na deželi, ki so primorani šolati svoje otroke v Ljubljani velika nevarnost. Ljubljana ima takorekoč že stoletno tradicijo »študentovskih mater«. Te skrbne žene so slovenskemu narodu vzgojile nebroj znanih in znamenitih mož. Stanovanjski zakon v svoji nejasnosti razdira veze družine, napravi iz starišev, otrok, bratov in sester le — podnajemnike — tuje! Ne pozna tedaj tudi soglasovalce in dijake. In ako stanovanjsko sodišče II. stopnje v Zagrebu razsodi, da ne pozna nikakih razlik med podnajemniki, sostanovalci, dijaki, je stotine ženic v sredi šolskega leta brez strehe in sto in sto dijakov brez možnosti dokončati svoje študije. Krivda zla narodu leži seveda le v nejasnosti in nepopolnosti zakona, katerega pač ne more nikdo popolnoma pravilno tolmačiti.

Dopisi.

Laško. Pri nas smo proslavili godovanje sv. Cirila in Metoda prav lepo. Akoravno je, kakor menda po celi Evropi na predvečer tudi pri nas deževalo, se je napravil vrh Huma velik križ z bakljami, ki je žarel nad eno uro in daleč na okrog naznanjal praznik narodnih blagovestnikov. Po našem Novem mestu pa je krožila pola, s katero so se pobirali prispevki, mesto da bi se priredila zopet veselica, ki jih imamo že itak preveč. Ujudne in brhke gospodične Berta Ferčnikova in Milka Kačičeva so imele popoln uspeh, ker so nabrale 560 Din. Del te vsote se je poslal glavnemu vodstvu. Tudi članarine se je nabralo nad 500 Din. kar je vsekakor lepo spričevalo za narodno zavednost našega prebivalstva. Kakor slišimo, se bavi odbor z nalogo, prirediti v jeseni gledališko predstavo. Vsem darovalcem in vrlim nabiralcem srčna hvala.

Dnevne vesti

KAJ JE Z LJUBLJANSKO BORZO?

Ze leta 1924 je bil podpisani sklep, da se dovoli, ljubljanski borzi tudi trgovina z valutami in devizami. Prišel je nato slavni PP režim in dovoljenje je obležalo v miznici.

Ko je prišla vlada narodnega sporazuma na krmljo, se je pričelo zopet delovati in a tem, da pride ljubljanska borza do svoje pravice. In vse je kazalo, da bo stvar tudi ugodno rešena.

Nato pa je prišel nakrat zastoj in stvar počiva. Zakaj in kdo je vzrok?

Ali bomo dobili na to odgovor? Ali pa res vladni krogi ne razumejo, da je vprašanje popolne ljubljanske borze stvar slovenskega naroda in ne posameznikov?

— Stjepan Radić v Ljubljani. V soboto dopoldne se je pripeljal z gorenskim brzovlakom Stjepan Radić s svojim spremstvom. Na kolodvoru sta ga pozdravila v imenu SKS gg. Bukovec in Mravljec. Radić se je razgovarjal z obema kakih 10 minut do odhoda vlaka v Zagreb. Govoril je z njima o svoji avdienci na Bledu in povedal med drugim, da je s kraljem govoril tudi o razmerah v Sloveniji. Kralj ga je razveselil tudi sprejem na Bledu. Kjer so ga pozdravili tamonjšni zastopniki SKS. Obljubil je, da pride začetkom meseca septembra zopet na Bled kot gost barona Shveglja in da bo pri tej priložnosti obiskal kolikor mogoče mnogo slovenskih vasi, da si bo ustvaril o Sloveniji natančno sodbo. Ako mu bo dopuščal čas, pride tudi na kmečki praznik na Krškem polju.

— Minister Pucelj o povodnih. V soboto je prišel v Ljubljano minister Pucelj. O velikih poplavih v Vojvodini je izjavil, da je vlada storila vse, kar je v njeni moči, da pomore nesrečnim poplavlencem. V Vojvodino sta bila poslana dva višja uradnika z vso polnomočjo, da naglo na licu mesta odredita vse potrebno. Dalje so poslali v Vojvodino 30 inženirjev in 5000 vojakov z vso potrebno reševalno opremo. Mnogo plodnega polja je res poplavljenega, posrečilo pa se je rešiti mnogo večje dele. Vojstvo gradi sedaj že tretje nasipe, da bo nevarnost povodenj v bodoče skoraj popolnoma odstranjena.

— Francoski narodni praznik. Radić odsotnosti vice-konzula odpade običajni sprejem na francoskem konzulatu v Ljubljani o priliki narodnega praznika (14. julija). Ta dan se ne uraduje.

— Novinarske brzovjake. Minister pošte in telegrafa je odredil, da se v prometu z Italijo lahko oddajajo novinarske brzovjake po nižnjim pristojbini ob vsakem času podnevi in ponoči. Ta naredba je stopila takoj v veljavo.

— Studiranje v inozemstvu na državne stroške. Ministrstvo prosvete je sklenilo, da ne pošlje letos nobenih novih dijakov v inozemstvo študirati na državne stroške. Stipendije se bodo podeljevale samo takim dijakom, ki so jih imeli že doslej.

— Stolica za italijansko. Prosvetnemu ministru je bil te dni predložen predlog zagrebške filozofske fakultete glede ustanovitve stolice za italijanski jezik in italijansko literaturo. O predlogu bo sklepal ministrski svet.

— Zakon o finančnih uradnikih. V finančnem ministru sestavlja posebna komisija zakon o finančnih uradnikih in organizaciji finančno-upravne službe.

— Nova naredba o vojaško administrativnem osebju. Vojno ministru je izdalo novo naredbo o pravicah, dolžnostih in odgovornosti vojaško-administrativnega osebja. Naredba je stopila takoj v veljavo.

— Izpiti pošto-brzojavnih in telefonskih uradnikov. V ministru pošte in brzovjake, kakor tudi pri vseh oblastnih poštih direktorjih se prične še tekom tega meseca državni strokovni izpiti za uradnike pošto-brzojavne in telefonske službe. Izpiti se vrše po predpisih posebnega pravilnika, ki je stopil te dni v veljavo.

— Pravilnik o sprejemnih radioaparatih. Službene novine objavljajo novi pred kratkim podpisani pravilnik o sprejemnih radioaparatih. S tem je stopil pravilnik v veljavo.

— Avstrijski otroci na našem Primorju. Nizjeavstrijska vlada pošlje večje število otrok v svrhu lečenja na naše Primorje. Transport prvih sto otrok pride v Primorje še tekom tega meseca. Otroci bodo prebili poletje v Bački in na otoku Krku. Prometni minister je dovolil gostom polovično vožnjo po naših železnicah.

— Regulacija Donave. Direkcija voda namerava izvršiti tekom letošnjega in prihodnjega leta na večih mestih donave, predvsem pri Kovinu, Ivanovu, Vojku in Vodzani, obsežna regulacijska dela. Načrti so že izdelani. Regulacija bo stala več milijonov dinarjev.

— Mednarodna razstava za rečno plovitev se odprti te dni v Basel-u. Za obiskovalce razstave je dovolila švicarska železniška uprava polovično vožnjo po železnicah od meje do Basela prav tako so znižane za 50 odstotkov tarife za vizum.

— Civilni zračni promet. Pravilnik za mednarodni civilni zračni promet nad teritorijem naše države, izdelan in podpisan nedavno v ministru vojne in mornarice je stopil te dni v veljavo.

— Revizija učbenikov. Glavni prosvetni svet je določil na svoji zadnji seji referente za učbenike iz vseh predmetov, ki se poučuje na osnovnih, meščanskih, strokovnih in srednjih šolah. Referenti so dobili nalog, da pregledajo vse dosedaj napisane ali tudi še izdelane učbenike ter prijavijo svoje reference do prihodnje seje glavnega prosvetnega sveta, ki se bo vršil ob pričetku prihodnjega šolskega leta. Na seji se bodo učbeniki definitivno revidirali.

— Warburgova teorija o raku potrjena. Z Dunaja poročajo: Profesor Warburgova raziskovanja raka so vzbudila v znanstvenih krogih največjo pozornost. Profesor Warburg je dokazal, s čem se rak hrani. S tem, da je

eliminiral na odrezanem carcinomu človeškega mehurja dotično snov, je preprečil njegov nadaljni razvoj ter ga skoraj popolnoma uničil. Sedaj je dokazana stvar tudi nepobito kemično. Seveda bo trajalo še precej časa, predno bo mogoče rezultate dr. Warburgovih raziskovanj tudi klinično izkoristiti.

— Razpisana zdravniška služba. Okrožni urad za zavarovanje delavcev razpisuje pri ekspozituri v Mariboru službo zdravnika, specialista za otroške bolezni. — Podrobnosti glej v »Uradnem listu«.

— Iz sodne službe. V višjo skupino je pomaknjen okrajni sodnik in sodni predstojnik na Brdu Alojzij Debeljak.

— Iz prosvetne službe. Za profesorja srednje vinarsko-sadarske šole v Mariboru je imenovan profesor nižje poljedeske šole v Mariboru Ferdinand Vončina.

— Iz državne službe. Za referenta pri okrožnem agrarnem poverjenstvu v Mariboru je imenovan dr. Dragotin Alković, referent agrarne direkcije v Zagrebu. — Premešeni so iz Ljubljane v Maribor: Geometer agrarne operacije Karol Ličar, komisar agrarne operacije Ivan Pokorn in šumarski komisar za agrarne operacije Alojzij Zumer.

— Za elektroinženjerja sta diplomirala predvčerajšnjim absolvirana tehnika Janez Jezeršek iz Strazišča pri Kranju in Banko Gaberšek iz Kamnika.

— Ruska podpora staklojem angleškim rudarjem ukinjena. Kot poročajo iz Moskve, je sovjetska vlada prisilno izterjavanje prispevkov za staklojem angleške rudarje ukinila. Od 15. t. m. se ne odpošlje iz Rusije za staklojem angleške rudarje nobena podpora več.

— Leto brez odlikovanj v Italiji. Na povelje Mussolinija so v Italiji 28. t. m. sistirana vsa odlikovanja za leto dni. To se pravi: Ministri ne bodo tačas predlagali kralju, ki je edini kompetenten za podeljevanje odlikovanj, nobenih predlogov za odlikovanja.

— Odpok od vojaške službe na Portugalskem. Iz Lisabone poročajo: Izšla je vladna naredba, glasom katere je vsak v inozemstvu bivač Portugizj opuščen od vojaške službe, če plača takso 40 funtov sterlingov.

— Politične manifestacije v Vratislavi prepovedane. Vratislavski policijski predstojnik je izdal radi krvavih spopadov, ki so se pripetili v zadnjem času ob priliki manifestacij raznih političnih strank prepoved javnih manifestacij.

— Amundsenov čisti dobiček. List »Aftenposten« v Oslo je izračunal, da je zaslužil Amundsen s svojo zadnjo polarno ekspedicijo čistih 200.000 kron (približno 3.000.000 dinarjev).

— Avtomobilska nesreča Pribečevića. Te dni se je vozil bivši minister Pribečević z avtomobilom po Sandžaku. Na cesti Sien—Novi Pazar je padel nenadoma na njegov avtomobil brzovojni drog. Pri tem sta bila poškodovana Pribečevićeva spremljevalca narodni poslanec Gligorije Božović in novinar Mitrović.

— Radi štirih dinarjev utonil. Te dni je zahtevalo morje pri Sušaku svojo prvo žrtev. 28letni učitelj Ivan Radman iz Ivančigrada se je šel z nekim dečkom kopat. Ker mu je bilo žal, da bi bil plačal v kopališču štiri dinarje, se je podal na Bradjico. Tam se je slekel, skočil v morje ter izginil v valovih, ki so ga vrgli tri ure pozneje mrtvega na obalo.

— Lov na mlade volkove. V Mokrem pri širokem bregu je priredilo prebivalstvo velik lov z gonjaji na mlade volkove. Volčji zarod je namreč tam letos tako številen, da letajo mladi volkovi pri belem dnevu brez strahu po polju ter letajo in lajajo za ljudmi prijazno kot mladi psi. Da prepreči, da bi ga ogrežali pozimi kot lanske leto, tolpe volkov, je sklenilo prebivalstvo zarod uničiti.

— Morilec Hadžipopovića prijeli. Morilec Hadžipopovića so izsledili. V Bitolju je bilo aretiranih devet oseb, med njimi bolgarski komiteški »vojvoda« Krsta Mendović. Makedonski komite je poslal 12 ljudi, ki so imeli nalog organizirati med begunci komiteško četo. Ti ljudje so nameravali umoriti tudi naše narodne poslance Jovana Altiparkovića in Jovana Čirkovića ter bitoljskega velikega župana Berisavljevića. Cilj akcije je bil paraliziranje uspeha jugoslovensko-grških pogajanj. Trije atentatorji so pobegnili preko meje. Imena morilcev se objavijo pozneje.

— Pet let ječe za umor ljubice. 20-letni Zivoin Matčevski-Garić iz Beograda je hotel poročiti svoje dekle Ljubico Brinovec iz Dolenskega. Ker Zivoinovi starši v to niso hoteli privoliti, sta nesrečna zaljubljenca obupala ter sklenila skupaj umreti. Na njeno prošnjo je Zivoin svojo ljubico umoril, nalo pa hotel izvršiti še sam samomor s tem, da si je porinil trikrat nož v prsa. Po naključju so ga rešili in tako je prišel te dni na zatonjeno klop. Beograjski sodni dvor ga je obsodil na pet let ječe. Zivoin je vzel sodbo popolnoma apatično na znanje. Izjavil je, da mu je vse egalno, ker nima po smrti njegove ljubice življenja zanj itak nobene vrednosti več.

— Carinska kazen 26 milijonov dinarjev. Iz Bukarešte poročajo: Apelacijsko sodišče v Oradea-Mare se je pečalo te dni s prizivom lastnika tvrdke Coos in Leković, ki je bil obsojen od sodnega dvora v Satu-Mare na plačilo denarne globe 106 milijonov lejev. Tvrdka je skušala namreč lanske leto vtihočiti v Romunijo pošiljko svile, vredno 10 milijonov lejev, pri čemur pa sta jo zasačila dva finančarja. Apelacijsko sodišče je priziv zavrnilo. Tvrdka bo morala torej rekordno denarno globo plačati, če se hoče izogniti še hujšim posledicam.

— Izgredi obsojenih oficirjev. V ponedeljek popoldne je imel častnik Momčilo Jančević nalog prepeljati iz oficirskega sodišča v Beogradu tri obsojene oficirje v ječo. Med temi častniki je bil tudi podporučnik Normali, obsojen na 20letno ječo. Med poljo so krenili v kaverno Esplanade, kjer so se poslednjič pošteno napili. V takem stanju je

odšel Normali v stanovanje trgovca Haritija-deza ter hotel poslati njegovo služkinjo. Na njeno vpitje je prihitel policijski častnik, ki je skušal odtrgati nasilnega častnika od deklice. Medtem so pa prihiteli tudi Normalijevi tovariši, se vrgli na policijskega častnika in ga pošteno pretepli. Sele telefonično pozvani žandarmeriji je uspelo ukrotiti pobesnele oficirje, katere so zvezane odpeljali v ječo.

— Skiades izpuščen. Potem ko je odsedel po nepotrebnem 133 dni v beograjskem policijskem zaporu, je bil Skiades, ki so ga, kot znano, grške oblasti obdolžile, da je ponemiril 32.000.000 drahem, končno po odredbi notranjega ministru definitivno izpuščen, njegova izročitev grškim oblastim pa odklonjena. Obdolžitev se je izkazala namreč kot popolnoma neosnovana. Skiades se je podal v Pariz, kjer poprosi Pangalosevega sina, s katerim sta prijatelja, da mu izposluje avoboden povratek v domovino.

— Peizkušen samomor budapeštanskega novinarja. V neki budapeštanski kavarni je zavžil te dni novinar Geza Sternberg, bivši urednik nekdanjega lista »Neues Pester Journal«, neznan strup. Prepeljali so ga s težkimi notranjimi poškodbami v bolnico. Sternberg je eden od najstarejših novinarjev madjarske prestolice. Domneva se, da je izvršil dejanju v trenutku težke duševne depresije.

— Po sedmih letih razkrit umor. Te dni je bil v Berlinu aretirani kočijaž Robert Schwarz, ker ga je ovidila njegova žena, da je umoril leta 1919 nekega Lietzkowa. V zvezi z zadevo sta bila aretirana par ur kasneje tudi žena umorjenega in njen sin iz prvega zakona. Aretiranci so dejanje v polnem obsegu priznali. Lietzkova je živela s svojim možem v neslogi. Zato je pregovorila svojega prijatelja Schwarza, da je spravil njenegega moža s sveta. Ustrelil ga je, medtem ko je popravljal na vrtu streho utice. Schwarz je padel z lestvice ter si razbil pri padcu črepijo. Zato zdravnik poškodbe od strela ni opazil ter je navedel kot vzrok smrti razbito črepijo.

— Lov na leva v Feldkirchenu. Iz nekega zverinjaka v Feldkirchenu je ušel te dni lev. Zunaj mesta so ga uslužbenci zverinjaka obkolili, toda lev je ugriznil enega od njih v nogo, prodir kordon in bežal dalje. Zato so jeli nanj streljati. Smrtno zadet od večih orožniških krogel se je dal končno vjeti. Med ljudstvom je vladala silna panika, šolske otroke so pridržali v šolah, dokler niso izvedeli, da je lev zopet na varnem.

— Z ženo, otroci in oslom prišel na orožno vajo. Češkoslovaškemu infanterijskemu polku št. 8 v Kremziru je prišel te dni rezervist Fran Roh pod neobičajnimi okoliščinami na orožno vajo. Pojavil se je namreč na dvorišču v spremstvu svoje žene in svojih treh otrok, z eno roko pa je držal svojega oslička, vpreženega v voz, na katerem so se nahajale vse njegove premičnine. Njegov prihod je vzbudil vseobčo veselost. Polkovno poveljstvo je domnevalo izprva, da se hoče rezervist iz vojaške oblasti norčevati ter ga je že hotelo vtiakniti v luknjo. Rezervist se pa ni dal kar tako hitro ugnati; zahteval je, da ga predvsem zaslišijo. Poveljnik mu je ugodil in nato je povedal Roh svojo nenavadno zgodbo: Živel je v bornih razmerah v Ljubljani. Nenadoma je bil vpoklican na orožno vajo. Ker ni mogel pustiti žene in otrok doma, jih je vzel seboj in ker ni imel denarja za vožnjo, je naložil vse, kar je imel, na voz, vpregel svojega oslička ter jo mahnil peš čez mejo, preko Avstrije v Kremzir. Vseled slabega vremena je prispel na cilj za teden dni prepozno. Ko je poveljnik to čul, seveda Roha ni kaznoval.

— Izleti Amerikancev v Evropo. Ameriški listi pišejo, da je doseglo ameriško turistično gibanje v pondeljek rekord. Ta dan se ni odpeljalo iz Newyorka v Evropo nič manj kot 17 potniških parnikov, med temi velikani »Leviathan« s 2442 pasužirji ter »Paris« s 1235. Vsi parniki, ki so zapustili v pondeljek na potu v evropska pristanišča newyorksko luko, so bili zasedeni do zadnjega prostorka.

— Nazadovanje tujkega prometa v Italiji. Iz Rima poročajo, da je tujski promet v vsej Italiji silno nazadoval. Letošnji obisk tujcev ne znaša niti ene četrtine lanskega. Samo Benetke je obiskalo 70% manj tujcev kot lani.

— Ameriški slatkorni kralj umrl. V Kaliforniji v mestu Lon Diegu je umrl pred nekaj dnevi »ameriški slatkorni kralj« John D. Spreckels, ki je bil posestnik najboljše najbližjih plantazij in slatkornih tovarn.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

— Kontrola nad zavarovalnimi družbami v Bolgariji. Te dni bo predložen bolgarskemu parlamentu zakonski načrt finančnega ministru, da se ustanovi kontrolni urad, ki bo kontroliral poslovanje zavarovalnih družb.

— Mati umorila svoje otroke radi bede. 19-letna žena nekega delavca v Triebnu se je nahajala s svojo družino v strašni bedi. Ker ni mogla več gledati svojih otrok neprestano lačnih in raztrganih je sklenila usmrtiti svoje otroke in sebe. S kuhinjskim nožem je zabodla vse tri in naposled še samo sebe v prsa. Najmlajše dete in triletna hčerka sta bila na mestu mrtva. Sina so prepeljali težko ranjenega v bolnico. Po storjenem činu se je vrgla mati na posteljo ter pričakovala smrti. Našli so jo v mlaki krvi, vendar njeno stanje ni preveč nevarno. V spremstvu straže je bila odvedena v bolnico.

Comp. Milinković in Verbaj. Te tvrdke so razstavile svoje najnovejše kompletne aparate in deloma posamezne dele. Od inozemskih tvrdk je bila zastopana dunajska tvrdka »In-golen«, ki je razstavila samo posamezne dele. Tvrdka »Vatra«, Maribor, je razstavila svoje znane akumulatore in anodne baterije. Od amaterjev so bili zastopani gg.: Blagajne, ing. Eržen, Kramer, Mesar in Poljšak, vsi iz Ljubljane. Razveseljivo dejstvo je, da so amaterji pokazali globoko strokovno znanje in so razstavili po večini najnovejše, »Tropadya«-aparate. Lično in okusno urejena razstava je vzbudila pri vseh obiskovalcih veliko zanimanje. Namen razstave, seznaniti široko javnost s to novo tehnično vedo je bil s tem popolnoma dosežen. Zahvala se to gre ljubljanskim tvrdkam z radio-materialom in poštvovalnim, neumorno delavnim članom in amaterjem, ki so z velikim trudom preskrbeli opremo koje in se stavili vseh 10 dni na razpolago.

Maribor.

m— Stroga odredba policijskega komisarijata v Mariboru. Ker so se v zadnjem času avtomobilne in motociklistične nesreče zelo množile samo radi prehitre vožnje, je izšla odredba pol. komisarijata, ki se glasi: Da se omeje nesreče, ki so se doslej dogajale radi prehitrih voženj, se bo odslej za vsak zadevni prestopok krivcu odvzela pravica vožnje za dobo treh do šestih mesecev ali pa za vedno, poleg kazni, ki jo prisodi sodišče. Zato se lastniki motornih vozil opozarjajo na točno ravnanje po cestno-policijskem redu.

m— Mariborska zastavljavnica bo dne 14. m— Iz agrarne službe. Začasno vodstvo okrožnega agrarnega urada v Mariboru je prevzel g. inž. Vedernjak, da nastopi službo novoimenovani šef urada g. dr. Dragotin Alković iz Zagreba.

m— Promocija. G. Miroslav Dev, sin sodnega svetnika g. Oskarja Deva v Mariboru, je 6. t. m. v Ljubljani promoviral za doktorja juris. — Inženirski izpit pa je napravil na visoki šumarski šoli v Brnu g. Franc Rainer, sin mariborskega trgovca Rainerja. Čestitamo!

julija t. l. prodala vse zastavljene predmete: efekte št. 25.238—26.299, precioz. pa št. 32.189—33.415, ki se do 10. t. m. niso dvignili.

m— Nov kino v Mariboru. Kot se govori, se ustanovi v Mariboru še en kino, in to v prostorih, kjer je bil preje kino »Bioskop«.

VREMENSKE KATASTROFE.

Iz vsega sveta prihajajo še vedno poročila o vremenskih katastrofah. Tako tudi iz raznih krajev naše države.

Na Ptujskem polju so povzročile veliko škodo Dravinja, Poljskava in Pesnica.

Posebno težko so prizadete vasi Apače, Sv. Kungota in Formin.

V Apačah je besnel, kot smo poročali pred kratkim katastrofalni požar, ki je prizadel skoraj celo vas. Večina pogorelecev je rešila golo življenje, sedaj jim je poškodovana povodenj še ostanke hiš. Tudi v Sv. Kungoti so pogorele pred kratkim štiri hiše. V Forminu je voda več hiš tako izpodkopala, da je nevarnost, da se poderejo.

Pesnica je porušila 20 metrov nasipa, kar je dokaz, da so regulacijske naprave nezadostne.

Na Ptujskem polju je poškodovanih tudi več cest, tako občinskih kot okrajnih.

Prebivalstvo je v nekaterih krajih tako obupano, da se hoče radi rednih poplav izseliti.

Iz Osijeka poročajo, da Donava še vedno narašča. V petek so porušili z ekrazitom nasip pri Belju, ki ga je sicer deloma podrla itak že voda. Na ta način hočejo višino vode v obeh bazenih izenačiti.

V Baranji preti nevarnost, da izbruhnejo razne epidemije, kjer gnijejo v vodi celi kupi kadavrov poginulih živali. Oblasti so podjele energične mere, da se kadavri pokopljejo.

Dardjanski srezki načelnik je odredil, da brez njegovega dovoljenja ne sme nihče oditi iz Betolja, to pa zato, da bi ljudje ne izbegavali dela na nasipu, ki ga je treba ojačiti. Če se zruši, bo poplavljenih zopet 25.000 jutro rodovitne zemlje na našem in 15 na madjarskem teritoriju.

Amerikanski plavec Lauffer je zboljšal svoj svetovni rekord v hrbtnem plavanju na 200 m in sicer je preplaval to progo v 2 : 45,2; nato pa je plaval še 100 m naprej in absolutiral vseh 300 m v 4 : 24, kar tudi znači nov rekord. V prostem stilu pa je preplaval Lauffer 100 m v 0 : 58,2, pri drugem poskusu v 0 : 58,8, ni tedaj dosegel Weissmüllerjevega svetovnega rekorda, toda je plaval obakrat v krasnem času pod 1 minuto.

3000 golobov-pismoš utonilo. V soboto in nedeljo so spustili angleški in francoski posadniki kakih 6000 golobov-pismoš v London, Manchester in Liverpool. Ker je le majhen del teh golobov došel na cilj oziroma se vrnil na svoj dom, domnevajo, da je več kot 3000 golobov zalotil silovit vihar na francoski obali in jih potopil.

Nov svetovni damski rekord v sunku krogle. Dosedanji oficijelni rekord je stal na 8,50 m, ker ni bil rekord Nemke Praske 9,30 m oficijelno priznan. Slovenka Bernikova je sunila nedavno kroglo 8,475, baje pa je prišla že čez 9 m in je tedaj prokosi Poljakinja Konoparko, ki je sunila kroglo 8,59 m daleč. Te uspehe pa sta daleč nadkrilili Dunajčanki Perkaus in Köppl; prva je dosegla 9,35 m, druga pa celo 9,57. Sicer je pri isti prireditvi sunila Perkausova kroglo 9,74 m, toda tega uspeha ji niso priznali, ker je prej prestopila krog, predno je krogla padla na tla. Svetovni rekord ima torej za enkrat Köpplova z 9,57 m, kar se je takoj sporočilo mednarodnemu savezu.

Tekme za evropsko mojsterstvo v borenju. Kakor smo že poročali, so zmagali v borenju s floretom in mečem Italijani. Tretji dan je bil določen za borenje s sabljami in tu so zmagali Ogrji. 12 borilcev je nastopilo v finalu in sicer 6 Ogrrov, 5 Italijanov in 1 Nizo-

zemec. Rezultat je bil: evropski mojster je ostal dr. Gombos (Oger) z 11 zmagami, drugi je bil Alila Petschauer z 9 zmagami, tretji Italijan Ettore Bini z 8 zmagami. Potem sledijo: Oger Rady, Italijan Morica, Iv. Garay, Jul Glykais, N. Toth, M. Berlinetti, A. de Vecchi, Rasiechelli in V. Brandeller.

Gospodarstvo.

SEMENOGOSTVO V SLOVENIJI.

Veda na polju semenogostva nas je v zadnjih desetletjih privedla do zaključka, da je vzgojeno, čisto in kar je glavno — zemeljskim in klimatičnim razmeram primerno seme poleg izpopolnjene tehnike v kmetijskih obratih najvažnejši faktor za povzdigo zemeljske produkcije. Zatega delj naletimo v vseh naprednih kmetijskih deželah, kakor v Švici, na Švedskem, na Danskem, v Franciji in v Nemčiji na dejstvo, da posestniki skrbno povprašujejo po garantirano dobrem semenu in vsled tega se ni čuditi, da je imela Nemčija že leta 1910 čez 300 samostojnih semenogostskih obratov, ki so bili deloma privatna, deloma pa državna podjetja.

V ostalih krajih naše kraljevine, kakor v Zagorju, v Sremu, v Baranji že deloma uporabljajo napredni posestniki doma vzgojeno seme, ki daje v dotičnih krajevnih razmerah zelo lepe pridelke. Tako n. pr. pšenica od prof. Bohutinskega »šerban prolifika«, nadalje pšenica »sišulja« s semenogostske postaje Grabovo dajeta v omenjenih pokrajinah za štiri do šest centov več pridelka na hektar, kakor pa nevzgojeno seme domače pšenice.

Zategadelj je popolnoma razumljivo, da po teh uspehih na polju semenogostva v tu- in inozemstvu tudi Slovenija ni hotela zaostati in je začela misliti takoj po vojni na »lastno

produkcijo semenskega blaga. Ustanovila je semenogostsko postajo v Beltincih, kjer se gojijo semena najvažnejših vrst naših kulturnih rastlin. Na tej postaji se je letos sredi junija vršil semenogostski tečaj za srezke ekonome mariborske oblasti, kateri so se na semenogostskem polju pristave Nemščak preučili, do kake stopinje, do kakih gospodarskih vrednot se lahko vzgojijo naše domače žitarice v Sloveniji. Tako n. pr. so razvrščeni na semenogostskem polju vzgojeni posevi žitaric, ki bodo daleč — najmanj pa za 30% prekazali pridelke nevzgojene domače pšenice po kmetijskih njivah in poljih. Tujim vrstam, ki so vključene med posameznimi parcelami (nad 20 po številu) se deloma že vidi, da trpi njihova vegetacija radi aklimatizacije na tukajšnje razmere. Po pomnoževanju teh malih parcel bomo dobili te semenogostske postaje v dobi treh do štirih let prvovrstno originalno semensko blago, ki bo velikega pomena predvsem za celo Prekmurje, za Mursko in Dravsko polje, kakor tudi za ostalo Slovenijo.

× Ostanke oglja v prahu. Neka trdka iz Italije se zanima za naslove trdk, ki bi ji mogle dobavljati redno poljubno količino ostanke oglja v prahu. Njen naslov je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

To in ono.

Originalna obsodba. Amerika je dežela senzacij in originalnosti. Originalna so celo ameriška sodišča. Nedavno je v Clevelandu tožila neka stara gospa svojega moža, da jo ni tekom 40-letnega njenega zakonskega življenja niti enkrat peljal v gledališče niti na kako drugo zabavo. Sodišče je stališče stari-kave tožiteljice osvojilo ter obsodilo še sta-

rejšega njenega moža, da mora vsaj enkrat na teden iti s svojo boljšo polovico v gledališče ali v kino.

Tajinstvena jahta. Bliza Spurheada so srečale pred kratkim angleške ladje jahto, ki je bila opremljena z vesli, jadri in pomožnim motorjem. Na jahti ni bilo žive duše. Odpeljali so jo v Greenwich. Jahta nima ne številk ne imena, na njej niso našli tudi nikakega živeža. Na zadnjem delu se je nahajala francoska zastava. Ta tajinstvena jahta je vzbudila veliko senzacijo.

Cast in moralnost ameriških deklet. Ameriška pevka zvezda Mary Lewis pravi, da so ameriška dekleta resna in poštena. Tako vzklika, ker so trdili nedavno nekateri ameriški filozofi brez oklevanja v javnosti, da so mlade Amerikanke zelo nemoralne. Po mnenju pevke nima pušenje, gole roke in jazz-band ničesar nemoralnega na sebi. Vse to je samo napredovanje z duhom časa. Sicer pa, kaj dokazuje, da je jazz v muzikalnem oziru manj vreden od klavirja? Znano je, da so poslušali mnogi ljudje prve klavirje z nedopadajenjem ter so zardeli od studa, ko so zvedeli, da so pričele študirati ženske medicino. Danes se ne zgraža nikdo več nad temi stvarmi. »Zato pa, sestre,« tako konča Mary Lewis, »splešite ob zvokih vznesenega jazz-banda. Kratko krilo, podaljšuje življenje, in to ne samo vam, temveč tudi onim, ki jih boste spravile na svet.«

Pes. Leta 1925 je bil Caillaux finančni minister. Ob neki priliki je, prišedši iz svojega kabineta, ravno vstopal v svoj avto. Spredaj pri soferju je lajal »Ali,« lepa njegova daga. »Čudna žival je ta moj pes,« pravi Caillaux, »grize samo moje prijatelje.« »Tedad pač nima mnogo grizit,« mu odgovori njegov sofer.

Jack London:

Morski vrag.

Petintrideseto poglavje.

Drugi dan, ko so bili ležaji za jambore izpraznjeni in je bilo vse pripravljeno, sva šla, da bi spravila obe vrhni jambori na krov. Glavna vrhna jambora je bila več kot trideset čevljev dolga, sprednja skoraj trideset; s pomočjo teh sem nameraval narediti škarje. Delo je bilo sitno. Privezal sem en konec težke vrvi k motovilu, drugi konec za debelejši del sprednje vrhne jambore in začel vzdigovati. Maud je držala ročaj motovila in zvijala prosti konec vrvi.

Cudila sva se, kako lahko se je dvigal drog. Ko pa je bil spodnji konec vrhne jambore v isti višini s ograjo, je vse obstalo.

»Lahko bi bil prej vedel,« sem rekel nepotrpežljivo. »Sedaj morava vse zopet znova pričeti.«

»Zakaj ne bi pritrdili vrv nekoliko nižje ob jambori?« je nasvetovala Maud.

»To bi bil moral že v začetku storiti,« sem odgovoril močno nevoljen sam na sebe.

Odstranil sem en ročaj, spustil jamboro nazaj v vodo in privezal vrv nekako tretjino dolžine nižje od spodnjega konca. V eni uri sem jo bil vzdignil do točke, kjer nisem mogel nič več dvigniti. Osem čevljev spod-

120

njega konca je viselo nad ograjo, celega droga pa nisem mogel spraviti na krov kot prej. Sedel sem in pretehtaval ves problem. Ni trajalo dolgo. Od veselja sem planil na noge.

»Sedaj je imam!« sem vzkliknil. »Ob točki ravnovesja bi bil moral privezati vrv. Kar se pri tem naučiva, nama bo koristilo pri vsaki drugi reči, katero morava vzdigniti na krov.«

Zopet sem brezuspešil vse delo in spustil jamboro v vodo. Vendar sem se uračunal glede točke ravnovesja, tako da se je namesto spodnjega dela jambore prikazal zgornji, ko sem jo bil vzdignil in rekel, da bo take tudi dobro.

Upotil sem jo, kako naj drži ročaj in naj bo pripravljena, da na dano znamenje spušča vrv, prijel za jamboro in jo skušal uravnovesiti preko ograje na krov. Ko sem mislil, da je stvar v redu, sem ji zaklical, da naj spusti vrv. Toda drog se je vzlil vsem mojim naporom postavil pokonci in padel nazaj v vodo. Zopet sem ga vzdignil v prejšnjo lego; imel sem namreč novo misel. Spomnil sem se na škripec in ga prinesel.

Ko sem ga privezoval med vrhom droga in nasprotno ograjo, se je prikazal Wolf Larsen. Voščila sva si samo dobro jutro. Dasi ni mogel ničesar videti je sedel na ograjo, tako da ni bil napeti, in zasledoval po glasu vse, kar sem delal.

Iznova sem upotil Mauda, da naj spusti vrv, kadar

ji bom rekel, sem začel dvigati s pomočjo škripeca. Jambora se je počasi zasukala noter, dokler se ni obdržala v pravokotnem ravnovesju preko ograje. Tedaj pa sem v svoje začudenje opazil, da Maud ni bilo treba spuščati vrvi. Da, baš nasprotno je bilo treba. Pritrdil sem škripec, navijal motovilo in spravil jamboro palec za palec na ladjo, dokler ni zgornji konec zadel ob palubo in konečno ležala vsa na krovu.

Pogledal sem na uro. Bila je dvanajst. Kriz me je silno bolel in bil sem neznansko utrujen in lačen. Na palubi pa je bil samo en drog — delo celega jutra. Tedaj sem šele spoznal, kako velika naloga naju čaka. Ampak jaz sem se učil, učil sem se. Popoldne pojde delo hitreje od rok. In res je šlo. Vrnila sva se od počita in okrepljena ob eni.

Prej kot v eni uri sem imel glavno vrhno jamboro na krovu in sestavljal škarje. Zvezal sem obe zgornji jambori upoštevaje neenako dolžino in sem pritrdil dvojni škripec glavnih prečk ob točki, kjer sta se križali. Tako sem si naredil vzdigovalno pripravo. Da bi preprečil, da ne bi sprednja dela jambor drsela po krovu, sem zabil v tla močne skobe. Ko je bilo vse gotovo sem privezal na temelj škarij vrv in jo napeljal na ravnost do motovila. V to motovilo sem imel veliko zupanje, kajti dalo mi je nad vse pričakovanje veliko moč. Maud je kot po navadi držala ročaj, ko sem dvigal. Škarje so se vzdignile v zrak.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znainke

Gritzner, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
„DUBIED“

Vsled zaključka
letne sezije

prodajamo vsa oblačila

po skrajno znižanih cenah
v naši delajni trgovini Erjavčeva c. sta štev. 2
Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & Cie., Ljubljana**

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Za tretjino cene imate
pozimi na mizi sadje
in zelenjavo, če jih ukulate
v nedosegljivih

WECK-ovih

kozareh in aparatih.
Tvorniška zaloga:
Fructus — Ljubljana.
Krekov trg 10.
Tudi na obroke!

Mali oglasi

Za vsako besedo se plača
50 par, za debelo tiskano
pa Din 1.—

Modroce

iz najboljšega domačega
in češkega platna, posteljne
mreže, zložljive postelje,
otomane dekoracijske
patent divane in
tapetniške izdelke nudi
najceneje

RUDOLF RADOVAN
tapelnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

Knjigovodkinja
samostojna, z večletno
prakso, vešča korespondence,
strojepisja in vseh
pisarniških del, želi
premeniti službo. Cenj. ponudbe
prosi na upravo lista
pod »Vestna in točna«.

Celulozni les
mehka drva, plača najbolje
Fructus, Ljubljana.
Krekov trg 10.

Stekleno
strešno opako imajo stalno
v zalogi Združene operkarne
d. d. v Ljubljani.

Strojepisna,
perfektna, išče zaposlitve
za par ur zvečer odnosno
popoldne proti malemu
plačilu. — Cenj. ponudbe
prosi na upravo lista pod
»Perfektna«.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in
vsakovrstna ročna dela se
dobi v veliki izbiri in po
najnižjih cenah pri Karel
Prelogu, Ljubljana, Gospo-
ska ul. 3. — Stari trg 12.

**Mizarska
delavnica**

Franc Planinšek, Maribor,
Mlinska ulica 11, izdeluje
najfinejše in prosto pohištvo
po zmernih cenah.

DRVA - CEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Krasne dekoracijske
patent-divane
v plišu

vam nudi izredno poceni
Rudolf Sever,
Ljubljana, Gospodarska 6.
Vabim na ogled!

Oglašujte v »Narodnem
Dnevniku«!